

פרוטוקול מס' 17/ד

מישיבת ועדת-הכנסת ביום ב' בשבת
תשס"ו - 25.1.1955 - בשעה 9.00

נ ר כ ח ד: י. קלצנוב - סגן יו"ר הכנסת.

חברי-הוועדה:

- ד. בר-דב-האי
- י. אורי
- סיף אדין אלזועבי
- ב. אזניה
- ע. איכילוב
- ז. בן-יעקב
- א. ברמן
- ש. גרדי
- י. הררי
- ס. וילנר
- סאלח חסן ח' ניפס
- ק. כהנא
- ע. מימון
- א. רזיאל-נאור
- א. פרי
- ד. צברי
- ס. ב. ששון

מוזמנים:

- השר ז. ארן
- ח. כהן
- ב. סלומון
- א. זינדר
- ח. גבתון
- ב. אבניאל
- ס. רוזטי
- היועץ המשפטי (לסעיף ד')
- עוזרת אישית (ג')
- ליועץ המשפטי (א')
- מ"ם שנהא
- שרותי המודיעין (ד')
- מנהל מחלקת החדשות (ה')
- מוזכיר הכנסת.

ח ס ר ד:

- ב. אידלסון
- ש. בנה
- ס. נורוק
- א. סטופ
- ד. פלדמן
- י. רפאל

- 2 עם' א. הודעה ליו"ר הכנסת בדבר ב'כ המיעוט בהתאם לחוק הנחירות לכנסת
- 2 " ב. הצעת חוק הפיקוח על מפעלים חיוניים - העברה לוועדה מתאימה
- 3 - 4 " ג. בקשת היועץ המשפטי לנטילת חסינותו של ח"כ ש. בז'רנס
- 4 - 13 " ד. המסך הברור בשאלת השידורים על הכנסת וועדתה ב"קול ישראל"
- 14 - 15 " ה. עדוורה של סיעת חרות על החלטת הנשיאות בענין הצ' לסה"י על רצח מ' מחברי "מבואות ביתר" במסק עגור

א. הודעה לוועדת הכנסת בדבר באי-כוח הטיעות בהתאם לחוק הבחירות לכנסת תשט"ו - 1955:

היו"ר ד. בר-רב-האי:
אני רוצה להבהיר כמה דברים שנאמרו על-ידי יושב-ראש ישיבת הכנסת אתמול וגרמו לאי-הבנה. היושב-ראש הודיע אתמול שער היום יש להודיע לוועדת הכנסת את שמות חברי ועדת הבחירות המרכזית. זו הייתה טעות, כי הכוונה אינה לחברי ועדת הבחירות אלא לנציגי הטיעות וממלאי מקומם. כלומר, זוהי כתובת רשמית לצרכי הבחירות ותו לא. זה ענין פורמאלי בודאי. הדבר הזה אינו מזוהה עם הרכב ועדת הבחירות המרכזית. נוסף לזאת יש בחוק סעיף הקובע שבמקרה שהטיעה רוצה להחליף את בא-כחה היא רשאית לעשות זאת על-ידי מכתב ליו"ר הכנסת.

בינתיים נמסרו לי השמות הבאים:

- מפ"ם - הבא-כח: יעקב חזן; מפ"ם: ח. רובין.
- מקי"י - " : מאיר וילנר; מפ"ם: מ. סנה.
- מפא"י - " : ד. בר-רב-האי; מפ"ם: ב. אזניה.
- אגו"י - " : ז. בן-יעקב; מפ"ם אברהם הירש, רח" השרון 3.

אני מציע לייפות את כוחי לאסוף את רשימת השמות

ולהעבירם ליו"ר הכנסת.

ה ו ח ל ט

לייפות את כוחו של יו"ר הוועדה, ד. בר-רב-האי, לאסוף את רשימת השמות של באי-כח הטיעות וממלאי-מקומם ולהעבירם ליושב-ראש הכנסת.

ב. הצעת חוק הפיקוח על מפעלים חיוניים - העברה לוועדה מתאימה:

היו"ר ד. בר-רב-האי: עלינו להחליט לאיזו ועדה להעביר חוק זה.

אני מציע את ועדת הכלכלה.

ה ו ח ל ט

להעביר את הצעת חוק הפיקוח על מפעלים חיוניים לוועדת הכלכלה.

ב. בקשת היועץ המשפטי לנטילת חסינותו של חבר-הכנסת ש. בז'רנו:

היו"ר ד. בר-רב-האי:

קיבלתי את המכתב הבא מאת יו"ר הכנסת,
בצרוף בקשתו של היועץ המשפטי:

"בהתאם לסעיף 13, ספק חוקים ג' לחוק
חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם תשי"א - 1951, הנני להעביר
לדיון לוועדת הכנסת בישיבתה הקרובה את בקשת היועץ המשפטי לממשלת ישראל
לנטילת החסינות מאת חבר-הכנסת שמעון בז'רנו לגבי האשמות המפורטות בבקשה".

"זאת היא בקשה לפי סעיף 13 לחוק חסינות
חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, תשי"א - 1951, ליטול את החסינות מאת
חבר-הכנסת שמעון בז'רנו לגבי האשמות המטוימות האלה: -

(1) חבר הכנסת שמעון בז'רנו נהג ביום
30.6.1954 בשעה 14.40 במסמר השנעה בין רמלה ותל-אביב במהירות של 80 ק"מ לשעה,
שהיא מהירות העולה על המהירות המותרת לפי החוק.

(2) חבר-הכנסת שמעון בז'רנו נהג ביום
4.8.1954 בשעה 17.40 בכביש בין תל-אביב וחיפה, בין הק"מ ה-85 והק"מ ה-86
במהירות של 62 ק"מ לשעה, שהיא מהירות העולה על המהירות המותרת לפי החוק".

פניתי לחבר-הכנסת בז'רנו והזמנתי להשתתף
בישיבה. קיבלתי ממנו את המכתב הבא:

"הנני מאשר את קבלת ההזמנה לישיבת ועדת
הכנסת ביום שלישי, ב' בשבט תשט"ו (25.1.55) בצירוף העתק מכתבו של היועץ
המשפטי לממשלת ישראל מיום י"א בטבת תשט"ו (5.1.55) וכו' בקשה ליטול חסינותי
לגבי האשמות בדבר חוקי התנועה.

הנני מצטרף בזה לבקשתו של היועץ המשפטי
ומודיע לך בזה על הוויתור מצדי להופיע בפני ועדת הכנסת וכן בכנסת בשעת
הדיון בצדדו".

בתנאים אלה אנחנו יכולים לאשר את בקשתו
של היועץ המשפטי.

א. ברטון:

אין זה חשוב אם חבר-הכנסת בז'רנו מסכים
להענות לבקשת היועץ המשפטי או לא. סיעתנו
מתנגדת בתוקף לבקשה זו, כי אנו רואים בזה חוליה נוספת בשרשרת של צעדים
מצדו של היועץ המשפטי בקשר לחוק חסינות חברי-הכנסת. אין זה מקרה שבמקרה
כל כך פעוט מבקש היועץ המשפטי ליטול את חסינותו של חבר-כנסת. לדעתנו זה
ענין של כל הסיעות. יש כאן גישה נפסדת להפוך כל ענין טכני, אדמיניסטרטיבי,
קטן, לענין של נטילת חסינות מחבר-הכנסת. שמענו את הדבר הזה גם מפי היועץ
המשפטי בשידור של "קול ישראל". אנחנו פונים לסייעות השונות בענין זה ומציעים
לדחות את בקשתו של היועץ המשפטי.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

זאת הפעם השלישית שוועדת הכנסת והכנסת
דנים במקרה כזה שהחבר בעצמו מצטרף לבקשתו
של היועץ המשפטי. לא היה כאן שמץ של ספק שאין כאן ענין פוליטי, אלא
עבירה על החוק. קבענו תקדים שבמקרה כזה אין הכנסת מתנגדת להסיר חסינותו
של החבר שעבר עבירה זו על החוק.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אלה אינם דברים של מה בכך. רק לפני שבועות מספר התנהל ויכוח לא-קטן בכנסת בענין תאונות בדרכים, וכאן בא חבר-כנסת ומרשה לעצמו לנהוג בצורה כזו שהוא מסכן לא רק את עצמו אלא גם את האחרים. כשם שכל אזרח הנוהג במהירות מופרזת צריך להיות מובא לדין, כך גם חבר-הכנסת. האם זכות-יתר היא לחברי-הכנסת לנהוג במהירות גדולה ולסכן חיייהם של צוברי אורח.

אני מביע לא לנהל דיון בענין זה. ברצוני רק להוסיף שהשיחה ב"קול ישראל", שאותה הזכיר חבר-הכנסת ברמן, התנהלה באופן חופשי לגמרי וכל אחד הביע את דעותיו האישיות בלי כל קשר לשאלה העומדת בפנינו היום.

א. פרי:
אני מניח שלא נוכל להענות לבקשתו של היושב-ראש שלא לנהל ויכוח. בינתיים הגיע השר ארן וגם נציגי "קול ישראל" יושבים כאן. אני מביע, למען הסדר לסיים את הדיון ב"קול ישראל" ואחר-כך לדון בשאלת הסרת החסינות של חבר-הכנסת בז'רנו.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
חשבתי שענין זה לא יגזול זמן רב ועל-כן הבאתי לפני ענין "קול ישראל". מכיון שלא נוכל להמנע מוויכוח נפטיק עתה את הדיון הזה נמשיך לדון בשאלת "קול ישראל".

ס ו כ ם

לדחות את המשך הדיון לישיבה הבאה.

ד. המשך הדיון בשאלת חסינותו של היו"ץ המספטי לנטיילת:

השר ז. ארן:
אני מבקש מאת חברי הוועדה שישמעו תחילה את דברי בי"כ שירות השידור.

ח. גבתון:
ברשות היו"ר אענה קודם על הסגות חברי הוועדה ביחס למקרים הקונקרטיים שהם כללו בדבריהם, ואחר כך אשיב להערות הכלליות ולשאלות שהושמעו ביחס לכללי העריכה.

אתחיל בדברי חבר-הכנסת איכילוב שעורר מחדש את ענין דיוני ועדת-הכנסת והשידורים בשאלת הרב רוזנברג. קיימת הוראה וקיים כלל אצלנו שמישיבות הוועדות אין אנו מוסרים פרטים אלא אותם הדברים שמתפרסמים על-ידי יו"ר הוועדה הנדונה או מטעם מזכירות הכנסת. כאן, נכשלנו. קיבלנו אינפורמציה מן הכתב שלנו שלא בשני ציבורות אלה. בענין זה נתקיים ברור מלא עם יו"ר הוועדה ועם הכתב הנדון והוא קיבל נזיפה. אני מבין שהוועדה עצמה דנה בזה ופירסמו את החלטות הוועדה בענין זה ובזה ראינו את המקרה המעציב הזה כמחוסל. חברי-הוועדה יודעים שזה מקרה ראשון במשך הרבה שנים שנכשלנו בפרטום דיוני הוועדה - לא רק ועדת-הכנסת, אלא דיוני הוועדות בכלל. מכל מקום פרסמו אז את ההכרעה של הוועדה וחידשנו את ההוראה שאין לפרסם מדיוני הוועדה שום דבר שאינו במסר על-ידי יו"ר הוועדה או המזכירות.

חבר-הכנסת איכילוב ניסה לסתור את דברי בענין הזמן ואמר שחזרנו על דיוני הוועדה שלוש פעמים. עסינו את זה משה שבאותו יום פנה אחד מחברי הוועדה אלינו ונעמיד אותנו על טעות, שמסרנו את דבריו שלא כהלכה. מתוך כך ורק מתוך כך חזרנו על דיונים אלה. אילו חבר-הכנסת איכילוב היה מעמיד אותנו על זה שגט את דבריו צריך לתקן, היינו עושים זאת ברצון רב. למחרת, כאשר נודע לי הענין, התקשרתי עם חבר-הכנסת טטופ והצעתי לשדבריהם יתוקנו, אך הוא העדיף שהם יתוקנו במדור "הכנסת וועדותיה" ולא במדור החדשות.

ח. גבתון:

חזרנו רק למען כבודו של חבר-הכנסת בדר שביקש מאתנו לתקן את דבריו. גם במקרה זה קשה לקבל את הדעה שהיתה כאן מגמה. אני מתייחס בעיקר לדבריו של חבר-הכנסת בורוק. נכון שנכשלו, אבל כשלון זה היה רחוק מכל נקמה. עובדה היא שהמקור של הכשלון היה כזה שאין בכלל לתאר שהיתה איזו אפשרות שהמגמה היתה כזאת שחבר-הכנסת בורוק רואה. נכשלו מבחינה טכנית ולא היתה כאן כל כוונה להכשיל דעה זו או אחרת.

ביחס לדבריה של ח"כ רזיאל-נאור, שהעלתה כמה שאלות עקרוניות שעליהן אענה בטוף דברי. היא אמרה שאנחנו נותנים תשובות שרים במלואן. תשובות שרים אף פעם איננו נותנים במלואן; לפעמים נותנים הודעות מדיניות של שרים - אם זה שר החוץ או שר הבטחון - או הודעה על המדיניות הפיסקאלית של הממשלה. לעתים רחוקות הן נמסרות במלואן. אף פעם לא מוסרים את תשובת השר במלואה. הדבר הזה אינו קיים אצלנו.

לדברי חבר-הכנסת וילנר והזכרת שם חבר-הכנסת ודברי הפרטן המדיני. על אף האשמה שנשמעה כאן שכל דבר נעשה על-פי. הוראה, אני יכול לאמר שאם יש משתתף בשירות השידור, הרי ניתן לו חופש לאחר שמעריכים ומקבלים אותו כאדם אחראי לדבר ברדיו; אין אנחנו עושים צנזורה על כל מלה שהוא אומר. נכון שכאשר יש נושא של מדיניות חוץ הוא מתייעץ אתי על העקרונות וההנחיות הכלליות של השיחה. אבל ברור שאין בודקים את סגנונו מראש. בשיחה הנדונה הוא הזכיר שמותיהם של 3 חברי-הכנסת וחבר-הכנסת וילנר יודע שהצטערנו על-כך והוצאנו את השמות ברגע שיכולנו.

אני מוכרח לתקן משהו בדבריו של חבר-הכנסת וילנר בוועדה. הקטע הזה, שהוא דיבר עליו, אומר כך: "אזרחי ישראל רוצים בקשר עם אנשי מדע סובייטיים שיימסרו על הישיגיהם בשטחים שונים, כשם שרוצים הם בדרך משל, כי תיאטרון ישראלי יבקר במוסקבה ובערי רוסיה אחר; אבל הם אינם רוצים כי האדונים מיקוניס וסנה והגברת וילנסקה, ינצלו במסגרת קונגרס "בלתי מפלגתי" כביכול, את הופעתם של אזרחים סובייטיים להפגנה מדינית אנטי-ישראלית, ויגרמו בכך להרעת היחסים בין שתי המדינות".

פה יש 2 דברים חשובים מאוד. כל זה לא נאמר בקשר לזיון גרמניה. כל השיחה לא היתה על נושא זה, אלא על קשרי תרבות בין ישראל ובריית-המועצות. שנית, ח"כ וילנר האשים אותנו פה במלים גסות והחנכלות והשמצות. מלים גסות, לפחות, אין נקטע זה.

המקרה השני שדיבר עליו היתה הצעת אי-האמון בממשלה ודבריו של השר לבון. הזכרנו את העילה להצעת אי-האמון. נכון שלא הזכרנו את הנימוקים של המציע. אני יכול להבטיח לח"כ וילנר שאילו הצעת אי-האמון היתה מתקבלת, אילו היתה זוכה לתמיכה ניכרת בכנסת, היינו מוסרים את הנימוק שהביא לנפילת הממשלה או כתוצאה מעמדתה. אבל אינני יודע על מה ולמה היינו צריכים להמציא ציטוט מלא של הנימוק - המדיעה ב"הארץ". אם אמרנו שהצעת אי-האמון התייחסה לנאום של השר לבון במועדון "מילוא", הדבר ברור וידוע. בסיכום דברי עוד אחזור לענין ההצעות לסדר-היום, וגם במקרה זה בהגנו לפי הכללים האלה.

לדברי חבר-הכנסת ברמן. אין לדבר על חרם. מסרנו על הדברים שנאמרו. חברי-הכנסת מופתחים לזכור שהאזירה של הוויכוח בכנסת היא אחרת מאשר בהדשות. אחרי ח"כ וילנר יכול היה לקום שר הבטחון ולהגיד: "שקר שאמרתי כך וכך". אנחנו לא משתמשים גם בתשובה זו, ואיננו משדרים את המלים "שקר" ועוד. איננו יכולים גם להביא-באותה מידה את הנימוק, כי גם בתשובה אנחנו מורידים קצת מן המתח. במקרה זה מסרנו את הנושא ויצאנו ידי חובה.

ח. גבתון:

לדברי ח"כ ח'ניפס, העברתי את העמותיו לחברי במדור הערבי, אלו היו שגיאות. אני מבקש מאת ח'ניפס וחברי-כנסת אחרים להעמיד אותנו על טעויות ושגיאות שהם שומעים ואל יחכו לדיון בוועדת הכנסת, אלא יפנו לעורך או להנהלת הרדיו. אנו נשתדל לתקן את הדברים האלה.

לדברי ח"כ אידלטון, מיטון וצברי - אני אחזי לכך שדברי השמעה על המדינה אינם בשמעים ברדיו.

חבר-הכנסת פרי עורך שאלה באיזו מידה ניתן ביטוי לסיעות הכנסת במדור "הכנסת וועדותיה". יש לדכור שיש בערך בין 35 ל-30 תכניות בשנה. המדור הזה קיים כאשר הכנסת יושבת. אילו היינו רוצים לנהוג לפי מכסה ארומטית היינו צריכים לתת את דבריהם של סיעות בנות 2 חברים רק פעם בשנה. אנחנו נותנים יותר מזה. על-כן, במידה שאפשר לדרוש מכסה - אנחנו ממלאים יותר מזה. ממילא יוצא שסיעות קטנות מקבלות יותר ממכסתן. (ז. בן-יעקב: סיעה של 3 אף-פעם אינה מקבלת.) אני מניח שח"כ בן-יעקב מדבר על "אגודת ישראל". אני מוכן להוכיח שהיא הופיעה יותר מפעם בשנה.

חבר-הכנסת פרי הזכיר גם השמטה של הצעה לטה"י של חבר-הכנסת בסהוני. ביקשתי מאת עורך המדור שיתן לי רשימה של השידורים בחודש נובמבר, ואני רואה מתוכה שלפחות פעם אחת שודרה הצעה של ח"כ בסתוני. יכול להיות שזה מקרה אחר ויכול להיות שזה אותו המקרה. בכל אופן, נתנו את הדברים.

חבר-הכנסת פרי שאלא מה הוא הנוהג והעקרון שלפיו קובעים שהנאום הראשון או השני ישודר. עקרון אי-אפשר לקבוע. יכול להיות שסיעה גדולה מעמידה כמה נואמים והנואם הראשון מצטרף לדברי ההודעה של השר ולא מכניס כל אלמנט חדש לוויכוח; ובא נואם שלישי או רביעי ומכניס אלמנט חדש לוויכוח, והוא מוצא אפילו ביטוי בהחלטת המליאה. ברור שאחר-כך נותנים בשידור את המקום לנואם הזה. אילו ח"כ ארנוב היה מכניס את ענין זיון גרמניה ינאם הראשון היינו מכניסים את הדברים, כי צריך להסביר איך הגיעו לידי זה.

אני רוצה לקשור את הדברים האלה בדברי חבר-הכנסת בבה שהתלונן שבאותו ויכוח לא נתנו את דבריו. זה מסביר את תשובתי לח"כ פרי. בחדשות על אותו ויכוח נתנו קטע גדול מדברי ח"כ בבה, ולא במקרה נתנו את אותו הקטע שהוא ציין בוועדה שהיה מעונין שישודר. לא ידענו שהוא מעונין בזה, אלא מתוך המקום שהנששא הזה תפס בנואמו הערכנו את הדברים האלה. לא אלאה את הוועדה בציטוט כל החומר הזה, אבל מתוך 8 דקות, לפחות דקה אחת הקדשנו לחבר ח'כ בבב: "מר שמחה בבה מסיעת הציונים הכלליים הזהיר את מעצמות המערב, כי הנשק שינתן לערבים לא ישמש להגנת האיזור אלא להרפתקאות ערביות באסיה ובאפריקה כאחד. המדיניות המוטעית של ארצות-הברית מעודדת הרפתקאות אלה, אמר הנואם. דובר הציונים הכלליים, הכריז, כי בענייני בטחון אין כל חילוקי דעות בין חברי הבית וכי כל העם מאוחד ברצונו להגן על גבולות המדינה. המדיניות שבאה לידי ביטוי מבחינה זו בנואמו של מר שח זוכה לתמיכתם המלאה של הציונים הכלליים. בדברו על יחסי החוץ של ישראל, אמר עוד הנואם כי יש לשמח על שיפור היחסים עם מדינות מזרח אירופה על אף השוני במשטרים שבישראל וסאדינות אלו. בדומה לכך אמר מר בבב: אין להבין מדוע אין אנו מקיימים יחסים עם מדינה חשובה ורבת-השפעה אחרת, והיא ספרד."

חברי-הוועדה זוכרים ודאי שהוא עמקל כך שדברים אלה הי צריכים להנתן. הם ניתנו בחדשות, וברור שכאשר העורך צריך היה לתת את דברי הציונים הכלליים במדור "הכנסת וועדותיה" הוא לא נתן את דברי ח"כ בבה שכבר ניתנו בחדשות, אלא את דברי ח"כ רימלט. הוא טען שנתנו את דברי ח"כ לבבה. בענין זיון גרמניה נתנו את דברי ח"כ רימלט ודברי ח"כ לבבה, כי ח"כ לבבה העלה את ענין הזיון במזרח גרמניה. זה היה דבר מענין כשלעצמו מבחינת החדשות, לכן הכנסנו את זה.

זוהי גם החשוכה לחברי-הכנסת בבה ופרי, מדוע איננו יכולים תמיד לבחור בנואם הראשון. פה זה היה ענין של הציונים הכלליים, זה יכול לקרות עם כל סיעה אחרת.

ח. גבתון:

לדברי ח"כ צברי בענין הוועדות המקופחות - הדבר הזה נובע מתוך זה שאנו מפרסמים רק את הודעת יו"ר הוועדה או מזכירות הכנסת. אם יש קיפוח, הוא של הכנסת ולא שלנו.

אענה עתה על דברים כלליים שנשמעו מצרות ושאלות חברי-הוועדה. אקרא פה קטעים מן התדריך שלי לעורכים בענין דיוני הכנסת, ואני מקווה שהם יעמידו את חברי-הוועדה על כללי העריכה, ואולי גם לפעמים ישפטו אותנו לכף זכות ולא לכף חובה.

קודם-כל, מסגרת הזמן. הזכרתי את זה בדברי הפתיחה שלי ונשמעו תמיהות על-כך. המהדורות שעומדות לרשות החדשות מהכנסת הן: יום ב' שלוש מהדורות הערב; יום ג' (לפי הסדורים הקיימים) מהדורה אחת בלבד, בשעה 2300, של 5-7 דקות. יום ד' - מהדורת הצהריים ומהדורת הערב הראשונה. התוצאה המעשית היא כי גם אם נעמיד לרשות דיוני הכנסת 30% מכלל המהדורה (וזה לא תמיד אפשרי בהתחשב בחץ החדשות האחרות) נמצא כי לרשותנו עומדות 10 דקות ביום ב', 2 דקות ביום ג' וכ-8 דקות ביום ד' - בס"ה בשבוע כ-20 דקות. רק לגבי דיוני מדיניים, אנו יכולים להרחיב את המסגרת.

אנו מקדישים לדיוני הכנסת תשומת לב מיוחדת, בהחזיקנו כתב העוקב אחרי כל הדיונים. יחד עם זאת דין החדשות מן הכנסת, מבחינת עריכה והגשה, כדין חדשות אחרות, והן משתלבות במהדורה; לאמור - מקומן, הקפדן, ניסוחן וכו' של ידיעות מן הכנסת תלויים בהרכב המהדורה כולה. רק אותן ידיעות מן הכנסת שיש בהן חידוש עניני, באות לשולחן העורך. ורק אז הוא מצמצמן ומנסחן בהתאם לדרושות של מסגרת הזמן; כשהמדובר בחדשות, הרי קנה המדינה ביחס לידיעה מהכנסת הוא אותו קנה מידה שחל על כל ידיעה אחרת; מה החידוש שבה מבחינת המאזין. מכאן - כשמוגשת שאילתא, או הצעה לסדר-היום, הרי אף אם בחיים הפרלמנטריים הם יכולים להיות מלווים מאורע חשוב, כגון נאום מזהיר, או גלוי יכולת פולמוס אפקטיבית, אין בכך חומר לחדשות. המאורע הפרלמנטרי נתפך לחדשות רק כאשר יש לו תוצאה מעשית כגון, בעל השאילתא או ההצעה לסדר-היום, מגלה בדבריו ענינים שאליהם היו ידועים עד עתה לציבור; הכנסת בוקשת פעולה בקשר לדברים שהושמעו; ושלישית: השר בתשובתו מוסר הצהרה על מדיניות הממשלה בשטח זה או אחר.

אותו קנה מידה חל על הצעות חוק: הצעת-חוק חדשה

היא כמובן חידוש. אולם החידוש טמון בסעיפי החוק, בהסכר על מהותו ועל הצעתו בחיים. בשפת העריכה זה מתפרש שוב בהקדשת הדקות המעטות העומדות לרשותנו; להצגת החוק בפני המאזינים, לשינויים שחלו בו בוועדה ובקריאה שניה (במידה שהסתייגות מתקבלה), ולידיעה אם נתקבל או לאו (תוצאות ההצבעה). על כן, חוק מויכוח מדיני, כמעט ואין ניתנים דברי המתוכחים, אף שם הם כידוע, סס החיים בתהליך הפרלמנטרי.

ביחס למדור "בכנסת ובוועדותיה" - כמו שהרפורטז'ה

ממחישה בדרך-כלל את החדשות, כך המדור הזה בא למלא מה שמחסירות החדשות, כפי שצויין בסעיפם דלעיל. תפקיד המדור, איפוא, לא לתת דו"ח על דיוני הכנסת במשך השבוע, אלא להציג את המאורע הפרלמנטרי המרכזי של השבוע, על כל סממניו, במידה שהם ניתנים לרפרודוקציה בצליל, כלומר: על-ידי הקלטה.

תפקיד נוסף לעורך, לקרב את המאזינים לכנסת, לנטוע

בהם הערכה והבנה למוטדס הנבחר - מתוך כך ימצאו אולי חברי הכנסת כי התמונה יותר אידיאלית ומאשית מכפי שאנו מכירים אותה למעשה, אך אם מישהו מחברי הוועדה הזכיר את המלה "סנסציה", הרי יציג המדור הזה, כי אם אנו חוטאים במשהו למאזינינו בשטח זה, הרי זה שלמען כבוד הכנסת, אנו מוכנים תמיד לוותר על סנסציה, חילופי דברים חריפים, או פיקנטיים, התנגשויות אישיות וכו'. כל העולם שומע את הרדיו ולא רק אנו בארץ.

בחירת החומר: משנבחר הנושא המרכזי, ניתנים דברי

הפתיחה של השר או של יו"ר הוועדה, ואחריהם דברי המשתתפים המרכזיים באותו ויכוח, בחלקם על-ידי בחירת קטע אופייני מגובש מתוך נאומיהם המוקלטים, ובחלקם בדברי סיכום של העורך. הבחירה היא לפי עיקרי הדעות שהושמעו בין אם חלוקי הדעות נובעים מגישות מפלגתיות שונות, ובין אם הם נובעים מגישות אישיות מנוגדות. למותר להוסיף כי העורך עצמו אינו בוקט עמדה משלו, אלא מנס להבהיר את הבעיה העומדת לדיון על-ידי מתן הדעות השונות של ח"כ בעצמם.

ח. גבתון :

רוב התכניות במדור זה מוקדשות אמנם לדיוני המליאה, אך מדי פעם מוסברת גם עבודת היועדות מפי יושבי-הראש שלהן. בדיוני המליאה עצמה, נעשה גם כן מאמץ לגוון את החומר על-ידי הקדשת תכניות, מדי פעם בפעם, לא רק לדיונים כלליים, אלא גם לשאלות ולהצעות לסדר-היום.

בזה סיימתי את הערותי.

ה. זינדר:

ברשות היו"ר אעסיק אתכם רק כמה דקות. חברי לעבודה, גבתון, ענה על רוב השאלות שנתעוררו כאן. כאשר נכנסתי לישיבה הראשונה אראיתן שבמקום שנתרכזו בעיה המרכזית שהעסיקה אתם, כלומר השידור על הכנסת וועדותיה, נשמעו כאן הערות כלליות על "קול ישראל". אני מוצא חובה לעצמי לענות על כמה מן הדברים ששמענו כאן, על המכשיר הזה בכללו. אני מבין שהשר יסכם את הדברים ואינני רוצה לפגוע בזכותו לעשות כך. אגע רק בכמה נקודות.

אתעכב על המשימה המרכזית של "קול ישראל" - אפשר לכנותה בשם "הפילוסופיה של קול ישראל". אין שירות שידור כמו "קול ישראל" בכל ארץ אחרת. בכל מדינה אחרת יש אוכלוסיה הומוגנית. אנחנו מטפלים כאן באוכלוסיה מיוחדת במינה בעולם ו"קול ישראל" צריך לספק דרישותיה של אוכלוסיה זו. אנחנו מחלקים את התכניות שלנו בהתאם לדרישות - לפי מה שאנחנו חושבים שעלינו לתת לה. - והיא מתחלקת ל-3 סוגים: חינוך - אנו רואים חובה לעצמנו להשתמש ב"קול ישראל" כמשייר חינוכי; אינפורמציה - חייבים אנו למסור אינפורמציה לקהל רחב; בידור - בידור הכולל גם תרבות ולא רק תקליטים של ג'אז. אני מאריך דוקא בנקודה זו, משום שבעניין זה נשמעה ביקורת מצד כמה מחברי הוועדה. יש לנו תכנית רגילה, זאת הנקראת "תכנית א" והיא התכנית המרכזית של "קול ישראל". יש תכנית מיוחדת לעולה החדש בכמה שפות. ייתכן שת"כ ואחרים יטענו שאסור לנו להשתמש בשפות צרות בשידור השידור שלנו, אבל אנו חושבים שעלינו לתת את התכנית באופן כזה שהיא תגיע לקהל הרחב ותכניס אותו לזרם החיים בארץ; אנו נותנים להם חדשות, בידור, אינפורמציה, חינוך - כל זה בשפתם-הם, כדי שהם יבינו את הדברים. נוסף לזה יש לנו תכניות לוח-לארץ. אחד הדברים החשובים בשביל ישראל הוא הקשר שלה עם חוץ-לארץ, ויש לנו תכנית מיוחדת לאזרחים הערביים בישראל.

בתוך כל התכניות האלו יש לנו 6 מהדורות של חדשות. ייתכן שיטענו שזה אינו מספיק, אך אנו חושבים שהן מספקות את דרישות הקהל.

כאשר באתי למלא את מקומו של מר פרלמן ישבתי לא פעם אחת עם הממונים על ענייני ההסברה בארץ ודנו בצורך להקציב יותר מקום לחדשות מקומיות. מר גבתון נתון תחת לחץ מתמיד לתת יותר מקום לחדשות מקומיות.

יש לנו מועצה ציבורית ובה משתתפים נציגים מבין אנשי הספרות, התאטרון, העיתונות, ועוד. הם נפגשים כל חודש. לפני כמה ימים היתה צריכה להתקיים פגישה ביניהם, אלא מחמת מותו של הפסמן - שהיה חבר פעיל במועצה - לא נתקיימה הפגישה הזאת.

אנחנו מתחשבים גם בדעת הקהל ומקבלים מכתבים רבים - לפעמים לשבח ולפעמים לביקורת. אנחנו מבררים כל בעיה שמתעוררת בכל מכתב שמתקבל, והיה שולחו אשר יהיה.

ה. וינדר:

מאז התחלתי בעבודתי ב"קול ישראל" התחלתי בעריכת שני מחקרים ב"קול ישראל" על-מנת לשפר את השירות, כי לדעתי יש מקום לדינמיות ב"קול ישראל". טרם הגענו לשיא שאין מה לשפר עוד. אנו מבררים את האפשרויות לשיפור ושינוי ב"קול ישראל".

רציתי לאמר לכם דברים אלה בקיבור נמרץ. אינני רוצה להכנס לדבריו של חברי גבתון ולא לדברים שהשר ידבר עליהם. אנו נגשים לעניין בכובד ראש. אנו דואגים לשיפור מתמיד. במסגרת התקציב אנו מנסים לשפר את הדברים, מבלי לחכות לדיון בוועדת הכנסת. אין אנו רואים את "קול ישראל" כמכשיר פרטי או קניין פרטי. זהו קנינה של המדינה כולה. זוהי גישתנו. מוטל עלינו עומס עבודה רב, ואנשי "קול ישראל" עובדים תחת לחץ גדול ובצננים לכל דרישות ההטלה בדבר התכניות.

היו"ר ד. בר-רב - האי: בישיבה הקודמת החלטנו שחברים הרוצים בכך יקבלו רשות הדיבור שנית, כדי להביע דעתם בקצרה.

י. אורי:

אני תמיד משתומם כיצד מחשיבים אנשי סיעות האופוזיציה את הבנתנו. אני שומע תמיד שאלות מדוע משמיעים את דברי השטנה של חברי-הכנסת וילנר וסנה.

אנשי סיעת מפא"י הם המקופחים יותר מאחרים. ייתכן שיש טכניקה מיוחדת בדבר. אבל עובדה היא שאנשי אגודת ישראל ואנשי המזרחי נהנים תמיד מהקלטת נאומיהם.

בהזדמנות זו ברצוני לשאול שאלה שאולי אינה נוגעת למדור זה. אספר עובדה אחת: במקום מס'ים התקיים כינוס של אנשי חקלאות וחינוך וכלכלה. הכנס נמשך מסעה 5 אח"צ עד 11 בלילה. ומעניין שבחדשות ששודרו ב-8.30 הקשיבו כולם לרדיו והשתוממו לשמוע שנאומיהם של אלה שדיברו כבר לא שודרו, ולעומתם שודרו שני נאומים שטרם ניסאו כלל. דבר כזה עושה רושם לא טוב.

ע. איכילוב:

אסכם בקצרה את אשר אמרתי כבר בפעם הקודמת. ציינתי שאנו מבדילים כאן בין הערכה שיש לנו לעבודה הכללית של אנשי "קול ישראל" לבין האובייקטיביות או חוסר-האובייקטיביות. הפעם אנחנו דנים בנקודה השניה - האובייקטיביות או חוסר האובייקטיביות.

שנית, דיברנו על שאלת השמן. אנשי "קול ישראל" טענו שהזמן העומד לרשותם הוא קצר מאד, ואני שאלתי כיצד מזדהה הדבר הזה עם העובדה שהם חזרו ומסרו ידיעה רגילה מאד. התעכבתי על המושג של סילוף ידיעה שאין להשלים עם דבר זה, ביחוד בשעה ש"קול ישראל" קרוב למקור ויכול לשאוב את הידיעות ממנו באופן ישיר. (היו"ר: לא היית בתחילת הישיבה - הם הודו שנכסלו בעניין זה.)

בקשר לחוסר האובייקטיביות - אינני רוצה לעודד יריבים פוליטיים באופוזיציה, אבל הוא קיים גם לגבי סיעות הקואליציה. מניתי כמה דוגמאות ואזכיר עתה עוד אחת: אמש שמעתי את שידור החדשות שבו נמסר על אבל הפטמן. מסרו על 3 אזכרות, באחת מהן השתתף השר לבון ובשניה השתתף שר הפנים רוקח. ביחס לראשונה נאמר במפורש שהשר לבון השתתף בה, ואילו ביחס לשניה נאמר שאחד ממנהיגי אותה מפלגה השתתף שם, מבלי להזכיר את שמו. לדעתי יש בזה טעם לפגם אם שני שרים של הממשלה מופיעים באותו עניין, למסור רק את שמו של האחד ולא להזכיר את שמו של השני.

ע. איכילוב:

כאשר עמדתי על אי-השמעת דברי חבר-הכנסת וילנר התכוונתי לאמר בזה שמבחינת כשרון הסידור היה הדבר הזה לקוי. מגמת השידור אינה אינפורמטיבית גרידא, אלא היא גם מחנכת. הפעם לא היה הדבר כך. נכון שאנשי האופוזיציה אומרים לעתים דברים שלא צריך לאמר אותם, והיינו מאושרים כולנו אילולא נאמרו. אך הקהל, המאזינים, צריכים לדעת למה משיב השר.

אשר למפלגות גדולות או קטנות והרבה זמן ופסות זמן. אינני דורש מאנשי "קול ישראל" לקבוע מי דיבר יותר טוב ומי דיבר פחות טוב. אבל צריך להיות קו ממוצע. בימה זו צריכה לשקף את המפלגות ואת ההדל לביטוי המוצלח ביותר בכנסת. זו טרחה - אבל מוכרחים לטרוח. לעתים אנו מתרשמים, שלא הוקדשה די טרחה לכך.

הייתי מבקש לדעת מנין שואב "קול ישראל" את ידיעותיו. יושב כאן אתנו היום שר ההסברה ואני אחד מן החילים הנוסע למרחקים ויש עוד רבים הסורחים כך על-מנת להסביר ולהרצות במקומות מרוחקים. והנה אני מקשיב לחדשות ומוטרים שמישהו דיבר באיזה מקום, אך את עזרא איכילוב שנאם בפני כנס של שוטרים ולפי דעת השומעים מיצה את עניני הבטחון בצורה מוצלחת מאד, אותו אין מזכירים כלל. כאשר קוראים את "דבר", "הדור", "על המשמר" ו"למרחב" מוצגים הציונים הכלליים כרודפי-בצע, ספטרים וכו'. אני רוצה שהציבור יידע, לאחר שישמע את אשר אמרתי בנואמי, כי אני מעריך את עניני הבטחון פי-כמה. אינני יודע כיצד מסתדר הדבר מבחינה טכנית, אך הדבר הזה קצת מצער.

א. פרי:

אעמוד רק על מקודה אחת בתשובת מרג בתון, שאני חושש שיש לראות בה ביטוי לקו מסוים של "קול ישראל". כאשר דיבר על הטיעות הקטנות אמר שהוא ערב לכך שהן נזכרות לפחות פעם אחת בשנה. יש כאן רצון או שאיפה שהרדיו ישקף את משקלן של המפלגות או של הטיעות בכנסת. בדרך-כלל אנחנו דמוקרטיים ואנו עומדים על פרופורציה, אך ברצוני לשאול: נניח שמדינה אדירה כמו ארצות-הברית תפרסם ידיעות, והנה באלבניה תפרוץ מלחמה, והיא תאמר - אלבניה היא ארץ קטנה מאד, וכבר הזכרנוה פעם אחר השנה, על-כן אין מקום להזכירה שנית, ומה גם שקרה בה דבר חשוב מאד.

הצגתי את הדבר בצורה גרוטסקית במקצת - אך כך יכולים הדברים להתקבל. אני קבלתי על-כך שהצעתו לסה"י של ח"כ בתוני לא הוזכרה. הוא העלה הצעה בענין איחוד המשפחות והיא הועברה, על-פי הצעת שר הפנים, לוועדת הפנים. זו עובדה וזה נושא לאינפורמציה, ש"קול ישראל" צריך למסור. מרג בתון אינו יכול להשיב לי שלפני שבועיים הוזכרה הצעה אחרת של חבר-הכנסת בסתוני. אני מדבר על החדשות ולא על המדור "בכנסת וועדותיה". (ח. גבתון: בחדשות זה היה).

א. רוזאל-נאור:

לדבריו של מרג בתון בנוגע לתשובות השרים: תשובות השרים ניתנות באריכות ובפירוט. לעומת זאת דבריהם של חברי-הכנסת שגרמו לתשובה זו שתתן, מובאים בצמצום כזה שלפעמים רק עד כדי הזכרת שם חבר-הכנסת והכותרת של הענין בלי מסירת הנקודות שעליהם עמד מגיש ההצעה או שואל השאלה.

נקודה שניה שיש לעמוד עליה היא, אם "קול ישראל" מקפיד על-כך שיינתנו דבריהם של 2 חברי-כנסת שמעלים אותה הצעה. בוויכוח המדיני ציטטו את דברי חבר-הכנסת ברי-יהודה ובן-אהרן ולא ציטטו את דברי חבר-הכנסת לנדאו. מה זאת אומרת "קטע מגובש" מתוך נאומו של ח"כ? לפעמים מצטטים איזה קטע בתכנית "בכנסת וועדותיה" ואין הוא מבטא כלל את עיקרי השקפותיו של חבר-הכנסת שנשא את הנאום הזה ומביאים אותו בצורה כזאת שניטל ממנו העיקר, ואת הדברים העיקריים לא מביאים. אצלנו נכונה הדעה שהעורך אינו מחוזה דעה, אלא רק מבטא להבהיר את השקפותיהם של הדברים הנאמרים, והוא צריך להביא את הדעה שמקפת את דעותיו של ח"כ בין שהיא מוצאת חן בעיניו ובין שאינה מוצאת חן. אבל אלו הן השקפותיו של ח"כ שדיבר.

א. רוזאל-נאור:

אשר לסיעות, קנה-המידה להערכתן של הסיעות לא צריך להיות גודלן אלא פעילותן בכנסת. יכולה להיות סיעה גדולה שאינה משתתפת כמעט בחיים הפרלמנטריים, ויכולה להיות סיעה קטנה שהיא פעילה מאד, וחבריה מציעים הצעות לסייע ומגישים שאלות. "קול ישראל" צריך לשקף את כל ישראל, כולל כל מה שנעשה בכנסת. לצערי הרב אינני יכולה לאמר שכך הוא הדבר.

הזכירו כאן את שירות השידור כמכסיר מחנך, ואדבר על שאלה שיש לה חשיבות חינוכית גדולה. לפני כשבועיים האזנתי לשידור החידון של שמואל רוזן. הוא דרש מטאזינו לתת לו שמות של בקודות וישובים בארץ; בין היתר ביקש מהם לקרוא בשמו של הר המתחיל באות ג'. אחד אמר "הר נבו", ועל-כך השיב לו שמואל רוזן: "הר נבו איננו בארצנו". הוא יכול היה לאמר שהוא איננו בידינו, אבל לא שאיננו בארצנו. זה קצת יותר מדי. צריך לתת את הדעת על דברים אלה. וכבר קרה פעם שאותו רוזן דבש על בית-לחם שבגליל ועל בית-לחם יהודה וביקש את סימן ההיכר של בית-לחם יהודה. מישהו אמר ששם נולד ישו, אבל לא הזכירו כלל ששם נולד דוד מלך ישראל. צריך לשים לב לדברים אלה המשתייכים לחלק הבידור התרבותי המוגש לבני הנוער.

ז. בן-יעקב:
נאמר כאן שמדירים את אותם הדברים המתבטאים אחר-כך בהחלטות הכנסת. לא כן צריך להיות הדבר. יש קהל הרוצה לשמוע מה מועלה בכנסת, גם אם אינו מקבל ביטוי אחר-כך בהחלטות הכנסת. דעת הקהל רוצה לדעת על כל המתרחש בכנסת, והרדיו צריך לשקף את הדברים האלה.

יש סיעות שבכלל לא זוכות שנאומי חבריהן ישודחו.
יש לתקן את הדברים האלה.

מ. וילנר:
בשידור על הדיון במדיניות החוץ לא הוזכר כלל שמה של הסיעה שלנו ולא נאמר כלל כי אחד מחבריה השתתף בדיון. יש לדעת אם מקרה הוא זה, או קבוע.

השר ז. ארן:
אעיר כמה הערות מוקדמות. ברור שהדיון בוועדת הכנסת מן הדיון שיצטמצם בשאלת השיקוף של עבודת הכנסת וועדותיה. מה שנוגע לתחום הכולל, זה ענין לכנסת כולה וודאי בדיון על התקציב ידונו גם בזה. בדרך-כלל אינני מכיר מכסיר דומה לשירות השידור שהיה כל-כך נתון לביקורת ונתון לאימפרוביזציות מדי יום ביומו. דבר המוצא-חן בעיני האחד אינו מוצא-חן בעיני השני. אך לא אכנס כרבע לענין זה.

אשר לדברים שנשמעו כאן - חלק מן הביקורת נובע מזה שלא מאזינים. אילו היו מאזינים, ייתכן מאד שחלק מדברי הביקורת לא היה מושמע כלל. שנית, אני גם מניח שיש שגיאות וחשפושים בתוך הדבר הזה ואינני מקנא בעורך; עריכת המדור "בכנסת וועדותיה" היא אולקעהעריכה הקשה והמורכבת ביותר.

אעבור עתה ליסודות הענין. ייתכן שכמה מחברי-הכנסת לא יסכימו לדברי, אך לא יאשימו אותי באי-בהירות.

חבר-הכנסת פרי הציג כאן שאלה יסודית: מה הוא השידור, האם זה מוסד ממשלתי או ממלכתי? אני כופר בזה ששאלה זו הוצגה באור נכון. אני כופר בזה שאפשר כך להציג את השאלה. מבחינה משפטית כל המוסדות הממשלתיים הם בהנהלת הממשלה ועומדים לרשותה, פרט לאלה המוסדות שעליהם החליטה הכנסת בחוק שהיא מפקיעה אותם מרשותה של הממשלה. כאלה יש שלושה: עבודתה של הכנסת, בתי-המשפט ומשרד מבקר המדינה. כל שאר המוסדות הממשלתיים במדינה הם מוסדות ממשלתיים העומדים לרשותה ומכוננים על-ידה. לפי זה גם שרות השידור "קול ישראל" הוא מוסד ממשלתי-ממלכתי המתנהל על-ידי הממשלה והמכוון על-ידה.

25.1.1955

ברור בשאלת השידורים

ב"קול ישראל"

השר ז. ארן:

א. הכיוון הוא - ופה אני רוצה לאמר ברורות - שהשידור צריך בראש ובראשונה לשקף את עמדת הממשלה והסיעות התומכות בממשלה, בכל פעם, בכל כנסת, לפי הקונסטלציה שתהיה; רק אחרי-כן צריך השידור לשקף את הסיעות האחרות בכנסת;

ב. לרשות השידור עומד זמן מצומצם לשיקוף עבודת הכנסת וועדותיה;

ג. השידור מצווה להביא בפני המאזינים את הידיעות בצורה שיש בהן עניין. אחד מן הפשעים הגדולים של השידור הוא השעמום. עד כמה שהדבר ניתן לכשרונו של העורך, עליו להביא את הדברים בצורה שיש בהם עניין.

לאחר ההערות המוקדמות האלו, יש להסיק מסקנות:

א. השידור על עבודת הכנסת וועדותיה אינו יכול לשאת אופי של קיצור "דברי הכנסת";

ב. אין השידור על עבודת הכנסת וועדותיה יכול להיות קיצור דרוש בעתונות;

ג. אין הזמן העומד לרשות הדרוש על הכנסת וועדותיה יכול להתחלק באופן יחסי. אם נחלק את הזמן הזה לין 120 חברי-כנסת, יוצא שכל אחד מקבל 25 שניות לשבוע. לא ניתן לעשות חלוקה כזאת, כי נקבל דבר מגוחך, ולא יתנתן כל תמונה נכונה על הנעשה בכנסת;

ד. טבעית העדפת שרים בפני חברי-כנסת מכל הסיעות. אני יודע שחברי-הכנסת ממפלגות הרוב - של כל המפלגות - אינם מרוצים מכך, אבל אין מפלט מזה. את עמדת הממשלה מבטאים השרים.

ה. טבעית העדפת חברי סיעות הקואליציה על-פני סיעות האופוזיציה;

לאחר הערכות ומסקנות אלו -

א. צריך השידור על הכנסת וועדותיה לשקף את דברי סיעות האופוזיציה בכנסת בגדר האפשרויות שלו;

ב. אסור לעורך החדשות ועורך המדור "בכנסת וועדותיה" לתת איזו שהיא הערכה משלו לדברי חברי-הכנסת, לדברי הדברים של הסיעות בכנסת, של איזו סיעה שהיא. אין הדבר הזה בסמכותו של העורך או הפרשן.

ג. בכל הצעה לסדר-היום שאחריה באה תשובת השר יש למסור מי מציע את ההצעה ומה הנימוק העיקרי של ההצעה. כל הבאת תשובה לשאילתה בתוך השידור צריכה להזכיר מי הגיש את השאילתה ואת תמציתה.

ד. כל חומר המובא על הוועדות צריך להיות מוגש על-ידי יושב-ראש הוועדה, בצורה הנראית ליו"ר הוועדה.

ה. בעקבות הברור הזה אנחנו כווננים את האפשרות של תוספת רבע שעה למדור "בכנסת וועדותיה", על-מנת שאפשר יהיה לחלקו לשלושה שידורים בשבוע. ביום שלישי ביום שלישי וביום חמישי - בכל פעם רבע שעה. תוספת זו תצריך תוספת אדם לעבודה אבל זה דבר רצוי, כי הוא יגביר את יכולת הקליטה, ההקלטה.

השר ז. ארן:

אעיר עוד כמה הערות.

העדר אובליקטיביות. אקח כדוגמא את דברי ח"כ איכילוב היום - ואני מתייחס לדברים שנאמרו כאן. אין ראש הממשלה והשר משתתפים בעריכתה - לא באופן ישיר ולא בעקיפין. במידה שהשר ארן בא במגע עם העורכים או העורך, נושא השיחה היתה הדאגה לכך שהמיעוטים לא יקופחו.

בענין השיקוף בתוך השידור. דיברתי עם עורך החדשות ואמרתי לו שלא יעמיס על השירות אינפורמציה בענין מינהל ההסברה, וכי דבריהם של מנהלי מארדים יובאו רק במידה שהם מביאים דברים חדשים. אם לדבר על מכשיר מפלגתי, הרי השר האחראי לדבר זה יכול היה ברשות להעמיס על השידור לא מעט וזולי דברים לא פחות שקולים מאשר הנרי-כנסת רבים ושרים אחרים. השר האחראי דיבר רק 6 דקות, ולא משום שלא היתה לו רשות, אלא משום שהיו לו שיקולים משלו בענין זה. לעומת זאת יש ואני סומע שניתן מקום רב להופעת של שר לא מטעם מינהל ההסברה, אלא בכנס של הציונים הכלליים. בעצמי הופעתי כמה פעמים ונאמתי ובשידור לא נמסר על-כך דבר, ולא מפני שמסרתי שם סודות, אלא מפני שלא רציתי להעמיס על שירות השידור.

לפני יש רשימה של באומים שהוקלטו על שלושה נושאים: דו"ח מבקר המדינה ב-11.11.54 - נמסרו קטעים מוקלטים מדברי חברי-הכנסת גורי, בר-יהודה, חיים לנדוי, קדיש לוז, ד"ר טטופ. מחוץ לזה הוזכרו דעותיהם של דוברי סיעות מק"י, מפ"ם וחירות.

ב-18.11.54 בשידור על הדיון המדיני הושמעו קטעים מוקלטים מדברי חברי-הכנסת - מלבד דברי השר - חזן, רפאל, אלטמן, בן-אהרן, ארגוב ונורוק; הוזכרו דעותיהם של חברי-הכנסת רימלט, ליבנה וסנה.

בשידור על חוק הגנת הדייר (בנינים חדשים) הושמעו קטעים מוקלטים מדברי השר רוזן, וחברי-הכנסת בר-יהודה, איכילוב, רוזן, אבניאל, פרדר, בר-רב-האי, אונא ופרלסטיק; הוזכרו דעותיהם של דוברי סיעות מפ"ם ומק"י.

יש רישום של הדברים האלה ואי-אפשר לסעון שיש כאן נסיון לדכא את המיעוטים. לדעתי יש כאן ההיפך מזה. ולגבי "ההיפך מזה" עלי לאמר כמה מלים. יש מדור של סקירת העתונות. כידוע לכם רוב העתונות בארץ אינו חשוד על אהדה יתרה לממשלה. כאשר השידור סוקר את הדעות המופיעות בעתונות, הממשלה תמיד במיעוט, אבל במיעוט מגובש. אי-אפשר לאמר שיש כאן מגמה לדכא דעות אחרות.

השתללתי לא להכנס לפולמוס והיה כאן מקום לזה. חבר-הכנסת רפאל אמר שאין החופש ניתן לחצאין ושאין לכל חבר-כנסת מסדר משלו - זוהי טענה פיקנטית. גם הטענה שכולם משלמי מסים אינה לענין.

דיברתי על העקרונות הכלליים של השיקוף בשידור. אינני יכול לקבל את ההנחה שבדרך כלל יש מגמה להשתיק ולהסמיר את הקשת הציבורית, כפי שהיא משתקפת בכנסת. יכולות להיות שגיאות ויכולים להיות כשלונות. אם יש כאלה, ודוקא לגבי האופוזיציה, אנחנו שוקדים לתקן אותם.

לאחר הדברים האלה נראה לי שאני יכול לסכם בשתי נקודות: א. כפי שאמרתי לכם, אנחנו בוחנים את האפשרות של הגדלת הזמן; ב. במידה שבברור זה הועלו נקודות שאפשר לתקן, נקדיש להן את תשומת-הלב הראויה ונשתדל לתקן.

היו"ר ד. בר-רב-האי: אני מציע שהוועדה תסתפק בהודעת השב.

מ. וילנר: אני מציע לדחות את הסיכום לישיבה הבאה, ואז נוכל להציע הצעות לסיכום.

ה. ערעורה של סיעת חרות על החלטת הנשיאות בענין הצעתה לטהי של רצח שנים מחברי "מבואות ביתר" בשם עגור:

היו"ר ד. בר-רב-האי: בשבוע שעבר ערערו על החלטת הנשיאות, והדבר נדחה להיום.

י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת: הנשיאות היא בדעה שהענין דחוף, אך עלי להודיע לכם שאחרי מו"ם עם ראש הממשלה נתברר שרצונה של הנשיאות להעמיד הצעה זו לדיון הערב אינו ניתן לביצוע, והוא יובא מחר כסעיף ראשון, בהכרה שהענין דחוף.

א. רזיאל-נאור: הענין הוא משונה מאד. כאשר באתי ליו"ר הכנסת עם מכתב מטעם סיעתי, שאנחנו מבקשים להעמיד לדיון דחוף את הצעתנו זו, היה לי הרושם - אם לא ההבטחה - שהנשיאות רואה את דחיפות הענין. לפתע מודיעים לי על שינוי, ושהענין יובא לוועדה.

הענין הובא לוועדה. הוועדה לא דחתה את הדחיפות, גם הנשיאות מצדה לא דחתה את הדחיפות, ובכל זאת הענין נדחה עד יום שני. ביום שני אמרו לי פתאום, שמאחר שלא היה מכתב - כאילו המכתב משבוע שעבר אינו מספיק - הנשיאות ביום שני לא תשב לדון בענין זה. הנשיאות קבעה שהענין יובא ביום שלישי, והנה ביום שלישי אנחנו שומעים שהנשיאות רואה שהענין דחוף, אבל אין הדבר ניתן לביצוע. אינני מבינה את זה. אינני רוצה לעשות ענין שלם מדבר כאוב כזה. מדבריו של מר רוזטי יצא שהנשיאות אינה רואה הבדל בין הערב לבין מחר בבוקר - הבדל של חצי יום. אנחנו רואים הבדל בזה. קודם-כל באופן עקרוני - דבר שהנשיאות הכירה בדחיפותו אינו צריך להכנס לגדר של סחבת. שנית, אתם יודעים מה זה יום רביעי עם שלל הבעיות המועלות בו. בעיה כזאת במצב הכסחון הקיים בארץ עם הקרבנות הנופלים מדי יום ביומו דורשת דיון נפרד ואינה חייבת לבוא עם שלל הבעיות האחרות.

לאור כל הדברים האלה, אני מרשה לעצמי בשם סיעתי לערער בפני הוועדה על הנוהג הזה, שעוד לא היה כמוהו בדברי שמי הכנסת - שהנשיאות מכירה בדחיפות ואיננה הכוח להוציא לפועל.

היו"ר ד. בר-רב-האי: כדי להעמיד את הדברים על אמיתותם עלי לציין שביום ד' שעבר הודיעה הנשיאות שהיא מוכנה לשמוע נימוקים נוספים מסיעת חרות ביום שני. אינני יודע מתי הסמיעה סיעה זו את נימוקה. על-כל-פנים לי נראה שמאחר שהנשיאות הכירה בדחיפות, אין כל מקום לערעור. הערעור בא כאשר הנשיאות אינה רואה את הדבר כדחוף.

מעמידים כאן את הדגש על-כך שההצעה צריכה לבוא היום ולא מחר - הבדל של חצי יום - ואינני רואה כי יש מקום לערעור זה. ההצעה יכולה לבוא מחר ויו"ר הישיבה יאמר שההצעה הראשונה היא זו שהנשיאות הכירה בדחיפותה.

א. רזיאל-נאור: הודעתו של סגן יו"ר הכנסת י. קליבנוב כאן בוועדה הפתיעה אותי. שמעתי מר רוזטי שיש אפשרות להביא את הענין לוועדת-הכנסת, ועל-כן הבאנו אותו.

ב. אבניאל: עלי להוסיף כמה מלים. נציג הנשיאות בישיבה הקודמת, חגית-הכנסת מינץ, הודיעהני - אמנם לאחר הישיבה - שענין זה יובא לדיון דחוף במידה שהנשיאות תקבל את זה. הוא אמר גם שיש נטייה שהענין יובא ביום שני והוא יתמוך בדעה זו. שנית, איש לא הודיעני שעלינו לבקש שנית מן הנשיאות לדון בענין זה, כי אתמול כאשר חברת-הכנסת רזיאל-נאור פנתה לבשיאות אמרו לה שחיוכו שנפנה ולא פנינו.

ענין הדחיפות הוא לא רק ענין הזמן, אלא גם ענין הבלטת הבעיה. הבעיה הזאת חייבת להיות מובלטת לא רק בשבילנו, ואין כל טעם להביאה יחד עם כל ההצעות לסדר-היום המועלות ביום רביעי. הסכמנו שהדבר יבוא ביום שני שם, במקום שבוע שעבר, אבל איננו צריכים להפסיד דוקא משום שהסכמנו להענות לבקשת הנשיאות.

ערעור של סיעת חרות
על החלטת הנשיאות בענין
הצ' לטה'י על רצח 2
מחברי "מבואות ביתר"

היו"ר ד. בר-רב-האי:

הוועדה אינה קובעת את סדר-היום של ישיבות
הכנסת. הצעתי היא שהיות והנשיאות הכירה

בדחיפות אין מקום לערעור.

א. רוזיאל-נאור:

הצעתי היא: היות והנשיאות הכירה בדחיפות -
ועדת-הכנסת מבקשת מאת הנשיאות לקיים את הדיון
היום.

א. פרי:

אני מציע כתוספת לדברים שנאמרו כאן שההצעה
תובא מחר כראשונה בסדרת ההצעות שתובאנה,
והיו"ר יאמר שהוא מצטער שהענין לא הכול היה להיות מובא יום אחד לפני כן.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

זה ענינה של הנשיאות.

ההצעה היא: היות והנשיאות הכירה בדחיפות
ההצעה, אין מקום לערעור. ועדת הכנסת רושמת לפנייה את הודעת הנשיאות
שההצעה הזאת תבוא כהצעה ראשונה מחר ובהודעה מטעם הנשיאות יאמר שהנשיאות
הודתה בדחיפותה של ההצעה.

א. פרי:

אינך יכול לאמר שלא היתה פה סחבת.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

לפי דעתי לא היתה סחבת.

א. רוזיאל-נאור:

מדוע צריכה הוועדה כדעבד לאשר סחבת זו?
אני מבקשת רק את המיכת הוועדה לגבי המוס

עם הנשיאות.

ב. אזניה:

אני מציע שהנשיאות תפגש שנית עם סיעת חרות.
הדיון הזה והקושי לסכם משהו בהצבעה - יש להם

משמעות בשביל הנשיאות.

א. רוזיאל-נאור:

אם הוועדה אינה רוצה לעסוק בזה - נעסיק את
המליאה.

י. סליבנוב:

זוהי פגיעה בנשיאות. האם הנכם מתארים לעצמכם
שהנשיאות לא עשתה את כל אשר צריכה היתה לעשות

כדי להעמיד את ההצעה בהקדם?

א. רוזיאל-נאור:

אני מאמינה שהיא עשתה הכל, אך יחד עם זאת
אם ראש הממשלה איננו או שהוא עסוק, יכול

שר אחר להופיע במקומו.

מ. רוזטי:

לי אין כל ענין לכאן או לכאן. כפי שאני
הניבותימה שנאמר בוועדת הכנסת, הפצב היה כך:
הנשיאות היתה מוכנה לשקול שוב ביום שני את הענין; הכוונה היתה ליום שני
בבוקר. כינסתי במיוחד את הנשיאות והודעתי לראש הממשלה שעד שעה 13.00
נודיע לו את החלטת הנשיאות. מאחר שעד אז לא פנו אלינו מסיעת חרות הודעתי
לראש הממשלה כי אין שינוי והוא עזב בינתיים את העיר. ביום שלישי התקשרתי
שוב עם ראש הממשלה והוא אמר שעליו לעשות מאמצים רבים כדי לבוא ביום רביעי,
והוא מבקש לשחררו מן היום השלישי.

ה ר ח ל ט

היות והנשיאות הכירה בדחיפות
ההצעה - אין מקום לערעור זה.